

8ste zondag door jaar C

Lc. 6, 39-45

Liefde, beste mensen, laat zich niet dwingen. Die uitdrukking kent iedereen wel. En als regel is iedereen het er ook mee eens. Want je voelt liefde voor iemand of je voelt het niet. Daar kun je niets aan doen. Liefde komt spontaan, of ze komt niet.

"De één die wil de ander, maar de ander wil die éne niet" zong Ramses Shaffy 50 jaar geleden al. Liefde komt maar al te vaak van één kant, zo heb ik het in het verleden ook zelf moeten ervaren. Je kunt niet iedereen liefhebben. Je kunt zelfs niet iedereen aardig vinden. Er zijn mensen die je niet liggen, of waaraan je zelfs een bloedhekel hebt, en dat soms ook nog met goede redenen. Ook dat laat zich niet dwingen. Het is niet anders en daarmee zullen we moeten leren leven. Is daarmee alles gezegd?

Nee, daarmee is niet alles gezegd, zo houdt Jezus ons vandaag voor in de Veldrede van Lucas. Dit deel van het evangelie, dat veel lijkt op de beroemde Bergrede van Mattheüs, heeft mensen altijd geprikkeld. En niet zelden ook geërgerd. Ja, geërgerd. Want het heeft er veel van weg dat Jezus hier het onmogelijke van ons vraagt. Moet ik me maar straffeloos laten slaan? Moet ik iemand die me voortdurend het bloed onder de nagels vandaan haalt, aardig vinden? Mag ik geen oordeel hebben over de man die mijn dochter heeft aangerand? Moet ik de moordenaar van mijn kind liefhebben? Moet ik Poetin liefhebben? Of Musk? Alleen die vragen al roepen ergernis op. Wat wil Jezus hier eigenlijk van ons?

Laten we eens uitgaan van de situatie die wij doorgaans als normaal ervaren, en waaraan het evangelie ons ook herinnert: we lenen aan mensen van wie we verwachten het geleende terug te krijgen. We geven aan mensen die ook ons wat geven, al is het maar een woord van dank of waardering. We vinden mensen meestal aardig als ze ons ook aardig vinden. We houden van mensen die ook van ons houden. De liefde moet van twee kanten komen, nietwaar? Dit alles is normaal, en Jezus veroordeelt dit dan ook niet. En als Hij zegt dat zondaars dit ook doen, dan bedoelt Hij gewoon dat iedereen dat doet. Normaal dus. En goed. Maar, blijktens het evangelie van vandaag, niet genoeg...

Deze houding is niet voldoende om onze wereld wat leefbaarder, wat menselijker te maken. En ik denk dat het Jezus dáárom te doen is. Dat Hij ons dáárom voorhoudt iemand die ons slaat de andere wang toe te keren. Niet omdat we niet het recht zouden hebben om onszelf te verdedigen, maar om met die andere wang te laten zien dat we niet langer mee wensen te doen aan het spel van poets wederpoets, van vergelding en wraak. Want, en dat wist Jezus heel goed, daar is nog nooit iemand beter van geworden.

Hij houdt ons voor om niet terug te eisen wat een ander van ons wegneemt. Niet omdat we daar geen recht op zouden hebben, maar omdat een niet-eisende houding meer kansen biedt op verzoening en herstel van de relatie.

Hij houdt ons voor niet te oordelen en te veroordelen. Niet omdat we geen mening zouden mogen hebben over andermans gedrag, maar omdat een te snel, te gemakkelijk oordeel van de ene mens over de ander maar al te vaak relaties diepgaand en langdurig heeft verstoord. Immers, met de maat waarmee je meet, word je zelf gemeten!

Jezus houdt ons voor barmhartig te zijn. Zoals David barmhartig was voor Saul. Niet omdat David een heilige was. Dat was hij vermoedelijk nog minder dan wij. Maar omdat hij begreep dat barmhartigheid de vrede dichterbij brengt dan wraak.

Jezus houdt ons voor om onze vijanden lief te hebben, goed te doen aan die ons haten, te zegenen die ons vervloeken en te bidden voor wie ons mishandelen. Niet opdat wij mensen die ons haten, vervloeken en mishandelen nu ineens aardig moeten gaan vinden, maar opdat wij achter het van haat en afwijzing vertrokken gezicht van de ander een mens blijven zien. Een mens die is als wijzelf. Waarschijnlijk net als wij hunkerend naar een beetje liefde en mededogen.

Als we die houding tot onze grondhouding kunnen maken, dan zijn we, om de woorden van Paulus te gebruiken, niet alleen aardse mensen, maar ook hemelse mensen. Zoals eens een vrouw aan het front, die schone doeken legde om de wonden van een vijandelijke soldaat, om zijn lijden te verzachten. Niet omdat ze van die man hield. Misschien haatte ze de vijand evenzeer als iedereen. Maar haar daad was een daad van liefde. Amen.

Jan van de Laar, pastor